Prawo dostępu do głosowania

SCENARIUSZ WARSZTATÓW
DLA SZKÓŁ PODSTAWOWYCH

W RAMACH CYKLU PRAWA OBYWATELSKIE – MOJE PRAWA

Dominik Łazarz, Scenariusz 10, Załącznik 2

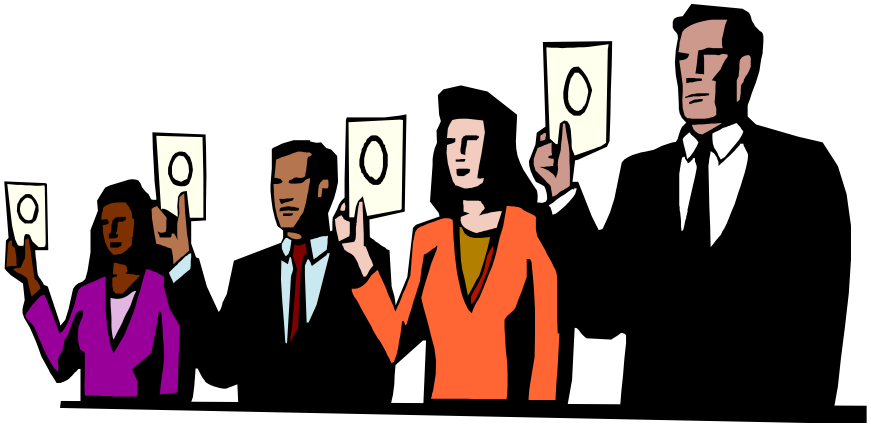

europe direct Rzeszów

GŁOSOWANIE ?

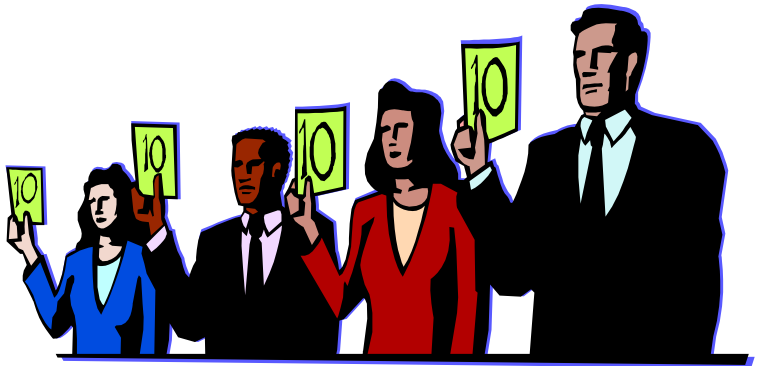

Głosowanie – czym jest ?

Głosowanie w społecznościach jest metodą podejmowania decyzji za pośrednictwem oddania głosów.

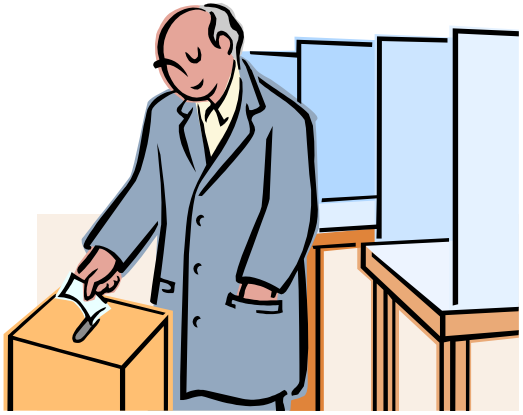

Tak naprawdę już od najmłodszych lat podejmujemy decyzję w formie głosowania, np. podczas wyboru filmu/bajki, który chcemy obejrzeć wspólnie z rodzicami czy koleżankami/kolegami.

europe direct Rzeszów

Podstawowe sposoby głosowania

JAWNE

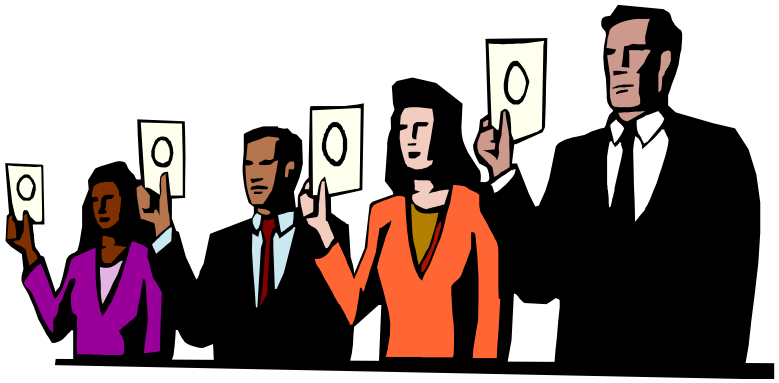

Podstawowe sposoby głosowania

TAJNE

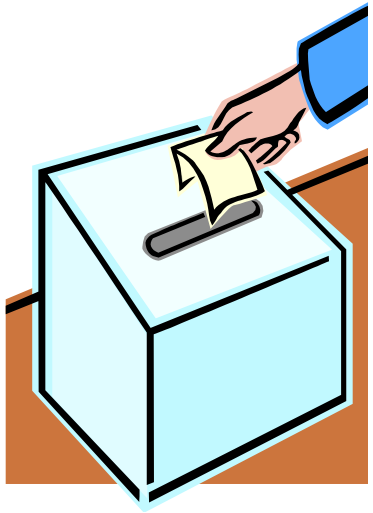

Podstawowe sposoby głosowanie

- Wybór z listy osób czy innych opcji (np. różnych filmów). Głosowanie następuje poprzez wskazanie konkretnej osoby/opcji.

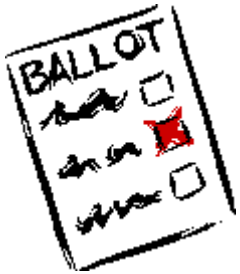

- Oddanie głosu na konkretną osobę, konkretną opcję poprzez wybranie jednej z odpowiedzi:

„TAK”
„NIE”
„wstrzymuje się od głosu/nie mam zdania”

europe direct Rzeszów

Głosowanie w małych społecznościach

W małych społecznościach (np. w rodzinie, wśród znajomych itp.) głosowanie jest sprawą stosunkowo prostą. Mamy niewielką liczbę osób głosujących a tym samym liczenie głosów jest szybkie, a podjęte decyzje jednoznaczne. Z reguły głosowanie odbywa się w sposób jawny.

Głosowanie w dużych społecznościach

W dużych społecznościach np. w Twojej gminie, w Województwie Podkarpackim czy całym kraju potrzebne jest przeprowadzenie bardziej skomplikowanej formy podejmowania decyzji. Tutaj głosowanie przebiega w sposób tajny.

Mamy tutaj z dwoma podstawowymi formami:
- wyborami dotyczącymi konkretnej osoby (np. głosowania na Prezydenta M. Rzeszowa)
- referendum (np. w przypadku podejmowania ważnych decyzji w jakieś kwestii)

Głosowanie w ujęciu historycznym

Możliwość głosowania w wyborach nie zawsze była dostępna dla wszystkich. W tej kwestii jeszcze w pierwszej połowie poprzedniego wieku kobiety nie miały zagwarantowanego równego udziału w głosowaniu w wyborach, w tym lokalnych.
W Europie pierwszym państwem, które pozwoliło kobietom głosować była to Finlandia, które prawo takie nadała już od 1906 roku, następnie w 1913 r. Norwegia, a w 1915 r. Islandia i Dania, a dwa lata później Holandia. W Polsce panie uzyskały takie prawo w 1918 roku. , a np. we Francji dopiero w 1944 roku.

Prawo wyborcze

Jest to ogół przepisów i norma prawnych, które precyzują zasady i proces wyborów. Składaj się na to m.in. regulacje dotyczące ordynacji wyborczej np. tryb przeprowadzenia wyborów czy zgłaszania kandydatów czy zasady finansowania kampanii wyborczych.

Od 1 sierpnia 2011 roku prawo wyborcze w Polsce regulowane jest przez **Kodeks wyborczy**, który zawiera tryb przeprowadzania wyborów:

- ✓ do Parlamentu Europejskiego
- ✓ na Prezydenta RP
- ✓ na Posła i Senatora
- ✓ na radnego gminy, powiatu oraz sejmiku
- ✓ na wójta/burmistrza/prezydenta gminy (szefa gminy)

Rodzaje prawa wyborczego

- **czynne** prawo wyborcze
- **bierne** prawo wyborcze

Czynne prawo wyborcze

Jest to inaczej mówiąc prawo, które przysługuje obywatelowi udział do głosowaniu w wyborach do organów państwa czy samorządu terytorialnego, a także w referendach.

W Polsce prawo takie przysługuje każdemu obywatelowi polskiemu, która najpóźniej w dniu głosowania ukończyła 18 lat i prawo to nie zostało mu odebrane prawomocnym wyrokiem sądowym dotyczącym pozbawienia praw publicznych.

Bierne prawo wyborcze

Najogólniej mówiąc jest to prawo do kandydowania. W Polsce prawo takie jest możliwe dla każdego posiadającego czynne prawo wyborcze oraz odpowiedni wiek w zależności od rodzaju wyborów.
Przykładowo aby móc kandydować:

- ✓ do **rady gminy, powiatu czy województwa**, trzeba mieć ukończone **18 lat** w dniu wyborów,
- ✓ do **Parlamentu Europejskiego – 21 lat**
- ✓ na szefa gminy czyli **wójta, burmistrza lub prezydenta – 25 lat**.

W przypadku pozostałych wyborów tj. do **Sejmu RP** wymagane jest ukończenie **21 lat**, do **Senaty 30**, a jeżeli ukończymy **35 lat** to możemy się ubiegać o urząd **Prezydenta Rzeczpospolitej Polskiej**.

Szczecin

Rzeszów

Gdańsk

Podział administracyjny Polski w kontekście wyborów lokalnych

Wrocław

Poznań

Katowice

Warszawa

europe direct Rzeszów

Podział administracyjny Polski w kontekście wyborów lokalnych

W Polsce najwyższą jednostką podziału administracyjnego jest **województwo**. Podział kraju na takie jednostki ma swoje korzenie w okresie rozbicia dzielnicowego. Pierwsze województwa powstały na przełomie XIV i XV wieku. Liczba regionów naturalnie wahała się w zależności od historycznych uwarunkowań (głównie wielkości terytorium kraju).

Obecny podział terytorialny jest wynikiem II wojny światowej, kiedy to powstało 17 województw. Potem w 1975 roku mieliśmy jedną dużą reformę, która zwiększyła liczbę województw do 49.

Województwa w Polsce cz. 1

Obecny podział Polski został ukształtowany z dniem **1 stycznia 1999 roku, kiedy to weszła w życie nowa reforma administracyjna** dzieląca kraj na 16 dużych województw tj.:

Województwa w Polsce cz. 2

Obecny podział Polski został ukształtowany z dniem **1 stycznia 1999 roku, kiedy to weszła w życie nowa reforma administracyjna** dzieląca kraj na 16 dużych województw tj.:

Podział administracyjny Polski i wybory na poziomie lokalnym/samorządowym

Obecny podział terytorialny kraju jest trójszczeblowy mamy:

gminy → wybieramy rade gminy oraz szefa gminy (wójta, burmistrza, prezydenta)

powiaty → wybieramy rade powiatu

województwa → wybieramy sejmik województwa

europe direct Rzeszów

Główne urzędy i instytucje centralne Rzeczpospolitej Polskie, których reprezentanci są wybierani w wyborach

Senat RP **Prezydent RP** **Sejm RP**

Unia Europejska

europe direct Rzeszów

Unia Europejska

- ✓ Unie Europejską tworzy obecnie 27 krajów (w tym Polska)
- ✓ Obowiązuje 23 oficjalne języki
- ✓ Liczba mieszkańców przekracza 500 mln
- ✓ Stolicą Unii Europejskiej jest Bruksela, w której mają siedzibę najważniejsze unijne instytucje
- ✓ Główne unijne organy to Komisja Europejska, Rada Europejska oraz Parlament Europejski, którego członkowie wybierani są w wyborach ogólnoeuropejskich
- ✓ Unia Europejska respektuje tożsamość narodowa państw członkowskich ich kulturę i tradycję

europe direct Rzeszów

Parlament Europejski

Ilość deputowanych w Parlamencie Europejskim z danego kraju jest uzależniona od ilości mieszkańców i tak przykładowo:

- ✓ Niemcy - 99 deputowanych
- ✓ Francja - 74 deputowanych
- ✓ Hiszpania - 54
- ✓ Polska - 51
- ✓ Rumunia - 33
- ✓ Holandia – 26
- ✓ Belgia - 22
- ✓ Słowacja - 13
- ✓ Cypr - 6

Jednak należy pamiętać, że w Europarlamencie deputowanie tworzą **frakcję/grupę polityczną**, w których znajdują się osoby z różnych krajów a mające podobne poglądy na sferę życia politycznego czy gospodarczego.

Parlament Europejski

Województwo Podkarpackie ma dwóch

przedstawicieli w Parlamencie Europejskim.

Prawo do głosowania w wyborach dla obywateli państw Unii Europejskiej

europe direct Rzeszów

Obywatelstwo Unii Europejskiej a prawo głosowania w wyborach

Obywatelstwo Unii Europejskiej posiada automatycznie każdy mieszkaniec Państwa członkowskiego UE.
Związane jest to zwłaszcza z możliwością głosowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego, ale także udziałem w wyborach lokalnych państw członkowskich w których zamieszkują, na takich samych zasadach jak obywatele tego kraju.

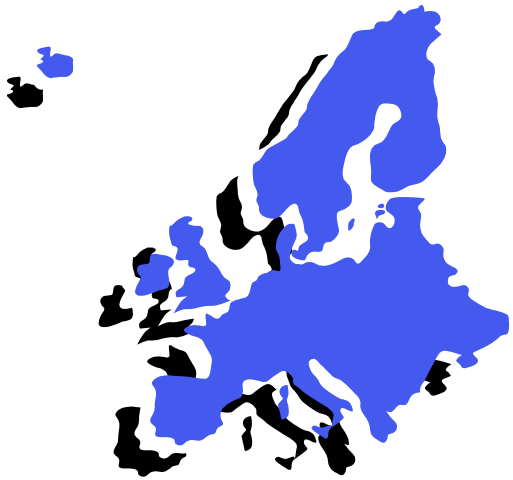

europe direct Rzeszów

Obywatelstwo Unii Europejskiej a prawo głosowania w wyborach

W przypadku naszego kraju oznacza to, że praktycznie każdy pełnoletni obywatel UE, czyli taki który ukończył 18 lat i zamieszkuje na terytorium RP ma możliwość udziału w wyborach do Parlamentu Europejskiego oraz wyborach lokalnych do władz na terenie gminy, której zamieszkuje, chyba, że tego prawa został pozbawiony prawomocnym wyrokiem w swoim kraju ojczystym.

Jednak wyjątkiem od tej reguły jest Austria, w której prawo do głosowania przysługuje osobom, które ukończyły 16 lat.

Europejska Inicjatywa Obywatelska

*„Europejska inicjatywa obywatelska umożliwia **wezwanie Komisji Europejskiej do zaproponowania przepisów unijnych** w kwestiach, w których UE posiada kompetencje do stanowienia prawa. Inicjatywę obywatelską musi poprzeć co **najmniej milion obywateli UE pochodzących z przynajmniej 7 spośród 27 państw członkowskich**. W przypadku każdego z tych 7 państw wymagane jest osiągnięcie minimalnej liczby deklaracji poparcia”*.

Komisja Europejska (ec.europa.eu)

europe direct Rzeszów

Wybory lokalne
w Województwie Podkarpackim

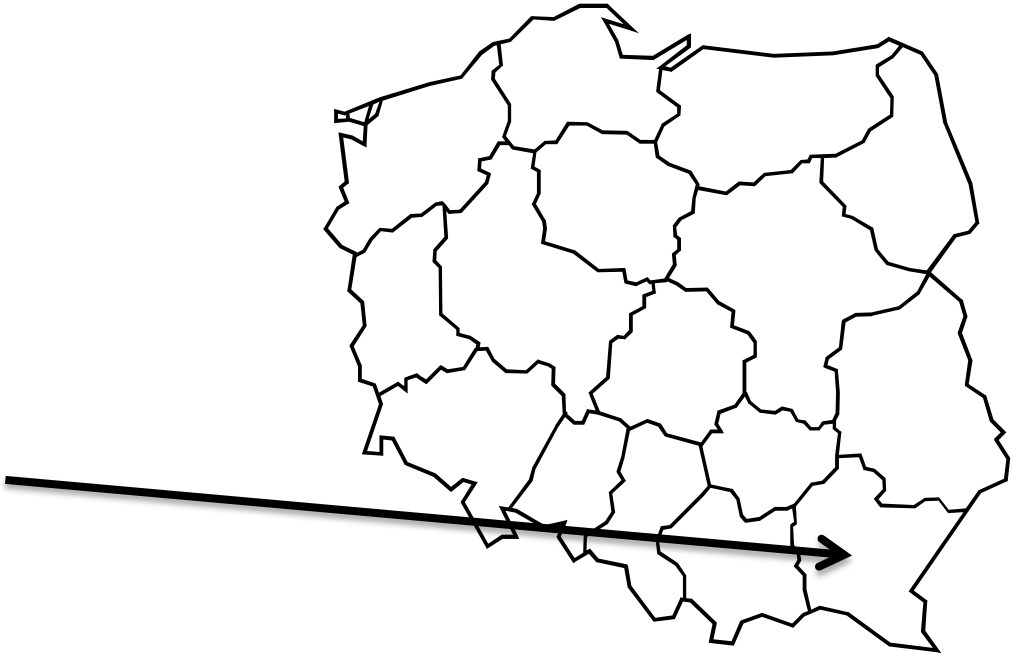

europe direct Rzeszów

Wybory lokalne
w Województwie Podkarpackim

W Województwie Podkarpackim wybieramy w wyborach lokalnych:

- **Sejmik Województwa Podkarpackiego** w którym zasiada 33 radnych
- **rady gmin/miast** - łącznie 159
- **rady powiatów ziemskich** – łącznie 21
- **wójtów, burmistrzów, prezydentów** – łącznie 159